

**Konjunktura
in konjunktura**

Sedanje, še neznatno gospodarsko zboljšanje se resda še ne more imenovati nova konjunktura. Predvsem je pri nas še nismo mogli zaslediti, in že se slišijo tudi iz drugih dežel glasovi, da se vsa znamenja nekega zboljšanja v produkciji in v trgovini še zelo problematična in nezanesljiva. Navajajo se tudi nasprotni znaki, med temi draginja, ki grozi uničiti vse ugodne posledice prvega zboljšanja, dalje se navaja preveč neznan dvig ali celo padec nadrobnege konsuma, ki zvišanju produkcije ne obeta dolgega življenja, zlasti ne strokam življenjskih potrebščin. Kot eden slabih znakov se mora vsekakor upoštevati mrtvilo v nižjih plasteh produkcije in potrošnje, kjer so višje ene izredno neenakomerno porazdeljene in kjer bolj dokazujejo, da je bila le produkcija v časih krize že preko mere zreducirana, tako da utegne biti njeno povečanje le poprava napake, račun, a dvig cen samo varljiva številka in nikakšno zboljšanje.

Splošno se uveljavlja v zadnjem času skeptičnejša presoja sedanjega gospodarskega razvoja tudi v uradnih izjavah. Z več strani se opozarja, da je sedanja konjunktura samo številčna, papirnata, torej navidezna. Nepobitno je dokazano že doslej, da visoke številke svetovnega trga za surovine še niso prišle nič do veljave v korist širokih ljudskih plasti in da mnogi zaposleni sloji čutijo celo poslabšanje, ker se njihovi zaslužki ne morejo meriti z naglim dvigom cen. Kupna moč teh plasti se je celo zmanjšala. Na prvi pogled uvidimo, da od konjunktura za nekatere izdelke še ni imelo koristi vse gospodarstvo, temveč le veleindustrija, banke in posestniki zlatih zalog. Navzdol se vpliv teh števil splošno ne izraža kot zboljšanje, temveč velja le za tiste nove delovne moči, ki jih je industrija spet zaposlila. A tudi o teh smemo reči, da so zadovoljni le subjektivno, veselijo se hipne spremembe, so pa šibki odjemalci. Takšna je približno sedanja stopnja gospodarskega zboljšanja. Označuje jo torej še najbolj neenakomerni socialni učinek.

Kako naj si torej razlagamo to konjunkturo? To je postalo zaradi njenih številnih slabih znakov važno javno vprašanje. Kakor se kaže, so v tem vprašanju tudi med strokovnjaki zelo velika nasprotja. Strogi objektivisti trde, da gre konjunktura doslej docela naravno pot in da se bo njen dejanski učinek dal oceniti šele v tretji stopnji zboljšanja, takrat ko bodo delovne in poslovne ljudske plasti kot celota dosegle izenačenje v nekem novem, upajmo da — višjem standardu. Dotlej pa smemo le ugibati o obsegu konjunktura, ker tudi moramo vestno proučevati vse njene gibe, zlasti če hočemo pametno urediti svoje bodoče poslovanje glede pogojev, trga, cene in delovne mezde.

Čeprav se namreč zboljšanje v mnogih državah ne da več tajiti, je vendarle očitno tudi, da krije v sebi znatne nevarnosti, kakor moramo tudi vedeti, da so konjunktura in »konjunktura«. Velika razlika med konjunkturami in tako imenovano prosperiteto ali procvetom nas je že naučila drugače ceniti miren razvoj in drugače

nagle dvige ali konjunkturo v pravem pomenu besede. Sedanji nemirni dvig produkcije in povpraševanja je zato predvsem le dokaz, da je bila prišla velika gospodarska kriza že do skrajnosti, do eksplozivnosti.

Pri proučevanju takih konjunktur je važno vprašanje, iz katerih plasti se je sprožila pozitivna prometa in produkcije in zaposlitve, ali pa se je pričelo zboljšanje od vseh treh vej hkrati. Dalje je važno, ali ima veliki ali srednji ali mali kapital prvo besedo v tej produkciji in v katerih deželah.

V tem smislu izvedene dosedanje analize novega razvoja pravijo, da je bila zadosten vzrok zanj že dolgotrajna kriza sama, kar se da razumeti tudi tako, da je sedanja konjunktura le umetna, kakor je bila vsaj deloma umetna prejšnja situacija — kriza, ki je

nastala, kakor vemo, v umetni povojni svetovni konstelaciji.

Po teh rezultatih analize je zadnja kriza ustvaril finančni velekapital, ki se je v letih povojne konjunktura vrgel neposredno v produkcijo — ne da bi bil s tem nehal biti to, kar je. Isti činitelj pa je, kar je dokazano, tudi gonilna sila v sedanji konjunkturi. Vse te tri faze se opisujejo naslednje: Najprej je koncentrirani kapital racionaliziral in »izčistil« produkcijo, to je, zmanjšal je režijo, vzdržal in celo dvignil cene industrijskih izdelkov, da si tako zagotovi obrestovanje in amortizacijo naloženega denarja in posojil. Za to potrebni monopolizaciji industrije je sledila monopolizacija trga in surovin. Tako se je uvedla avtarkija, gospodarska zapora, in ker je absolutna avtarkija — za vse države hkrati — nemogoča, so

se v njeni dobi pretirano posušile zaloge surovin in blaga. Ze s tem odkritjem so se dvignile možnosti večje produkcije, zlasti v zvezi z nizko ceno delovne sile in brezposelnostjo. Tudi sedanje vojne so v bistvu posledica avtarkije, v kateri se je zaostрил problem surovin in prehrane.

Nekaj časa se je celo zdelo, da je dalo zastoju prvi udarec oborožitevno tekmovalstvo. Vendar je umljivo, da velike koristi od vojn gospodarstvo ne bo čakalo. Na to hipno konjunkturo pa utegne slediti resnejše zboljšanje zaradi novih zaposlitev, novih malih gospodarstev, ki povečajo promet za stalno — ob pogoju, da se vzporedno popravlja in zboljšuje tudi kupna moč starih zaposlenecv, ki jih zviševanje cen pritiska ob tla, torej če bomo s prvim zaletom zboljšanja res umeli zvišati ljudsko življenjsko raven.

prometom nasproti inozemstvu, v kolikor je pripravljeno sprejeti nemško blago. Isto pomeni tudi trdna volja, razširiti domačo surovinsko podstavo in to pričakuje Nemčija od pridobitve kolonialnih surovinskih ozemelj.

Često se zameri Nemčiji, da vodi obračunsko izmenjavo. Tega načina pa ni uvedla Nemčija, temveč druge države lastnice zlata z uvedbo klirinških pogodb. Nadaljnji razvoj je določen po tem, da so nam trgi, kjer bi mogli za svoje blago dobiti zlato, zaprti in zato n. pr. ne moremo nabavljati surovin v Združenih državah Severne Amerike, ki nočejo kupiti zadostne količine našega blaga. Naši bivši dobavitelji surovin so v zmoti, če očitajo našim novim zvezam prijateljskega sodelovanja sovražnost proti njihovim interesom, ali jih celo označujejo kot neloyalno kupčijo. Pri tem popolnoma podcenjujejo učinke lastnih omejitev v prometu kolonialnih surovin.

Tudi carina na izvoz kositra iz Malajskih držav je važnejša, kakor se zdi, in jo neka spomenica Zveze narodov imenuje kot prohibitično. Ni pa to edina izvozna carina, sem spadajo še razne prednosti kolonialnih velesil v blagovnem prometu. Tem daje prednost že upravná praksa, kot gospodarjem kolonij. Tako je napačna trditev, da Afrika ni važna za vprašanje surovin. Tudi po uvedbi načela »odprtih vrat« se uvaža v kolonije daleko največ iz matičnih držav in ni treba nadaljnjih dokazov, da kolonije niso nikako breme, temveč aktivna postavka kolonialnih velesil.

Na zahtevo, naj se Nemčija prilagodi svetovnim tržnim cenam, je odgovoril neki zastopnik, da bi to prav nič ne pomagalo. Vemo, kakšne so cene danes, ne vemo pa, kakšne bodo jutri. Ne vemo, kako nameravajo upravitelji ogromne zlate zaloge uporabiti zlato v valutni tehniki. Poiškati moramo Edipa, da bi izmamili iz sfinge to njeno skrivnost!

**Svetovna razdelitev surovin
Zanimiva debata na kongresu MTZ**

Prva seja berlinskega kongresa Mednarodne trgovinske zbornice se je razvila v živahno debato, v kateri sta se pokazali glede svetovne razdelitve surovin dve ostro nasprotujoči si mnenji.

Stališče držav s surovinami

Prvi referent je bil A. E. Heath, zastopnik trgovinske zbornice iz Sydneya. O bistvu vprašanja je dejal: Države odjemalke surovin se bojijo omejitev in monopolistične kontrole. Mnoge izmed njih se pritožujejo, da imajo slabše pogoje za preskrbo s potrebnimi surovinami, kot pa druge države. Njihov strah je tem večji, ker se bojijo popolne dovozne zapore. Teško je, je dejal g. Heath, dokazati resne težave, ki bi zapirale pot do surovin. Sicer so ponekod izvozne preference, ki naj določene proizvode zagotove matični državi. Kot primer je navedel Heath izvoz kositra iz Britske-Malaje in Nigerije. To da je tudi edini primer, čigar pomen pa da ni posebno važen. Ravno tako obstojijo tudi ovire za koncesije inozemcem v kolonijah in doma. V nekaterih angleških kolonijah n. pr. dobe dovoljenja za izkoriščanje petrolejskih vrelcev samo angleški državljani. Splošno pa je obseg investicij veliko večji, kot pa te ovire. Tretja vrsta ovir pa more nastati zaradi mednarodnih omejitvenih načrtov. Ti načrti pa ne stremijo za tem, da bi se skrčila poraba, temveč hočejo le doseči, da dobijo producenti za blago tudi primerne cene. Dosedaj, razen proti ureditvi produkcije kositra, ni bilo resnejših očitkov, čeprav se je v zadnjih mesecih zaradi naglega dviga cen in ukinitve načrta glede proizvodnje bakra zahteval ustrezen postopek tudi za kavčuk, kositer in druge proizvode.

Na drugi strani pa bi želele države proizvoznice surovin prodajati svoje proizvode po čim ugodnejših cenah, ali pa celo za vsako ceno. Priznati je treba, da pa niso ravno tako navdušene sprejemati v zameno kupčevu blago. Gre mogoče tu za naravno tendenco, ker so se pojavili na svetovnem trgu prodajalci, medtem ko so stremili industriji do tistične dežele za tem, da bi bili na domačem trgu zaščiteni. Bistvene

težave in razlike med narodi dela razmeroma velika siromašnost nekaterih narodov v pogledu mednarodnih plačilnih sredstev.

Predavatelj vprašanja, če ni ta beda zopet posledica neenakosti preskrbe s surovinami, ni obravnaval. Transferne težave pa ustvarjajo tudi druge probleme. Države, ki imajo glede tega problema težave, so vodile politiko, ki jim pa pridobitve surovin ni olajšala. Kajti držale so svoje cene na višini, ki niso bile v nobenem pravem skladu s cenami na svetovnih tržiščih. Nadalje so se trudile, da so svojo zunanjo trgovino z vsako posamezno državo kolikor mogoče izenačile. Izvir te politike poznamo in razumemo. Ona pa je transferni problem v marsičem otežila. Mednarodna trgovina je po svojem bistvu mnogostranska. Ozemlja, ki so doživela hitrejši vzpon mednarodne trgovine, so v bistvu tista, v katerih je še mogoča mnogostranska trgovina. Najboljše sredstvo za povečanje obsega mednarodne trgovine bi bila omejitev dvosporazumov. Nova razdelitev oblasti nad produkcijskimi ozemlji bi mogla rešiti marsikatero politične probleme in vplivati v marsičem pomirjevalno. Gospodarsko pa bi ne pomenila rešitve teh težav.

Nasprotno mnenje

Nasprotno stališče, da namreč upanje na vzpostavitev svobodnejše izmenjave deželam, ki nimajo surovin, se ne pomaga iz težav, je zastopal nemški delegat dr. Trendelenburg, vodja nemške državne gospodarske zbornice. »Nevarna zmotna bi bilo,« pravi ta, »če bi sklepali, da bi mogle smatrati dežele, ki ne razpolagajo z zadostnimi lastnimi surovinami, življenjsko najvažnejše gospodarske temelje svojega naroda za zadostno zavarovane, čim se bo povrnil svet k prejšnjim svobodnejšim načelom mednarodnega blagovnega prometa. Nobena velika industrijska država ni manj zavarovana kot Nemčija. In vendar svet tega posebnega položaja in naših poizkusov, da bi ga premostili, ne upošteva, kot bi bilo treba. Na surovinah siromašne dežele se skušajo potolažiti z upanjem na skorajšnjo vrnitev zlatega veka. Proti temu hočem poudariti, da je nemški in-

teres, pri novi ureditvi sveta v največji meri osredotočen na enakovredni dostop do surovinskih sredstev sveta.

Mislimo, da so različne ovire, ki jih je obrazložil g. Heath, glede dostopa do surovin sveta po svojem skupnem učinku še veliko dalekosežnejše kot on misli, in da ravno Nemčijo zelo ovirajo.

Trendelenburg je nato podrobno naslikal izpremembe nemškega trgovinsko-političnega položaja v povojnih letih, ki so jih povzročili carinski protekcionizem upniških držav in reparacijske obveznosti.

Nemčija se je naučila, kako važno je, da si sama pomaga. Samostojna Nemčija ne more popustiti želje, da krije svoje potrebe z nemško veljavo, z nemškim blagom in nemškim delom. To je privedlo Nemčijo nujno do ureditve surovinskih nabav z blagovnim

**Gospodarska pogajanja
z Italijo zaključena****Razširitev gospodarskega sodelovanja
med obema državama**

Sporazum med Jugoslavijo in Italijo, bi je bil podpisan 25. marca v Beogradu, je določil ustanovitev stalnega gospodarskega dvo-državnega odbora, ki naj bi se sestajal vsaj po enkrat na leto, in sicer izmenoma v Rimu, oziroma v Beogradu.

V minulem tednu je pričel ta odbor zasedati v Rimu in sprejel že vse podrobnosti in sklepe, ki sta jih pripravile obe vladi. Dopolnilna pogodba ima 4 točke, od katerih se prva tiče le načelnih smernic, kako naj bi se celotni sporazum praktično izvajal.

Druga točka obravnava povečanje gospodarskega prometa med Jugoslavijo in Italijo, potrebne medsebojne ugodnosti in usluge. Te določbe so najvažnejše in prilagajajo tudi našo trgovino z Italijo odnošajem te države z Avstrijo in Madjarsko.

Tretja točka določa metode za izboljšanje dosedanjega plačilnega prometa, oziroma kliringa in deviznega trga, da bi se čimbolj odstranile nastale ovire.

V četrti točki se pripravljajo li-

kvidacija vseh tehničnih ovir in prehod k svobodnejšemu gospodarskemu stiku.

Vprašanje jadranskih tarif se bo obravnavalo šele na prihodnjem zasedanju v decembru, hkrati z mnogimi drugimi vprašanji. Takrat se namreč sestane odbor v Zagrebu. Podpisala sta sklepni zapisnik jugoslovanski zastopnik min. Pilja in predsednik italijanskega odbora senator Giannini.

O drugem zasedanju poroča v »Giornale d'Italia« Virginio Gaida, da bo decembra v Beogradu. V svojem članku pravi, da so bili vsi sklepi sprejeti v ozračju prisrčnosti in razumevanja medsebojnih interesov, za kar da gre velika zasluga realizmu g. Pilje. Rim in Beograd stojita na novi ustvarjalni poti. Naravno je, da je rimska dopolnilna pogodba podstava za širše gospodarske odnose za največjimi možnostmi. Z vso pravico da se sme govoriti o povoljnih uspehih teh trgovinskih pogajanj, kar upamo tudi mi.

Širite »Trgovski list«!

Anketa Narodne banke o sanaciji našega denarništva

Kakor poroča »Jugoslovenski Kurir«, je vprašanje sanacije našega denarništva, o katerem so predteklo nedeljo razpravljali v plenumu Narodne banke, definitivno odloženo do jeseni.

V zvezi s tem vprašanjem je sklenila Narodna banka izvesti anketo o stanju vseh denarnih zavodov v državi. Narodna banka bo te dni poslala vsem denarnim zavodom okrožnico, ki vsebuje okoli 30 vprašanj, na katera naj denarni zavodi odgovorijo.

Ker se smatra, da bodo ti odgovori prispeli do konca avgusta, bo Narodni banki mogoče, da bo proučila do konca oktobra ves poslani material, nakar se bodo začeli ukrepi za sanacijo našega denarništva.

Izmed kmetov-dolžnikov plačujejo Slovenci najbolj pridno

Kakor poroča »Slovenec«, so po najnovejših podatkih plačali kmetje-dolžniki Privilegirani agrarni banki na račun prve anuite: na področju centrale v Beogradu je plačalo 119.000 dolžnikov 36 milij. 990.000 din, v območju podružnice v Zagrebu 60.600 dolžnikov 12.420.000 din, na področju podružnice v Ljubljani 27.700 dolžnikov 10.800.000 din, na področju v Sarajevu 26.300 dolžnikov 2 milijona 808.000 din. V odstotkih: centrala 38'34 odstotka, Zagreb 38'83 odstotka, Ljubljana 52'04 odstotka, Sarajevo 17 odstotkov. — Torej smo tudi v tem pogledu za plačevanje Slovenci prvi!

Banovinskih doklad je v letu 1935/36. plačala največ Slovenija

Davčni oddelek finančnega ministrstva je šele zdaj objavil statistični pregled o banovinskih dokladah za vse banovine, kar omogoča tudi končno primerjavo.

Iz statistike je razvidno, da plačuje še nadalje najvišje banovinske davščine Slovenija. Seveda pa doklada na drž. neposredne davke še ne obsega vseh banovinskih davščin.

Po banovinah je bilo v koledarskih letih 1936. in 1935. pobranih ban. doklad:

	1936	1935	
	v milij. din		+ ali -
Beograd	15,1	17,1	- 2,0
Moravska	13,1	12,5	+ 0,6
Vardarska	8,2	7,7	+ 0,5
Zetska	4,5	4,7	- 0,2
Dunavska	15,8	13,9	+ 1,9
Drinska	10,9	8,3	+ 2,6
Vrbarska	5,2	4,4	+ 0,8
Primorska	3,8	3,8	-
Savska	43,7	36,9	+ 6,8
Dravska	44,4	45,4	- 1,0
Skupaj	164,7	154,5	+ 10,2

Ali se bo namesto kliringa z Nemčijo uvedel sistem kompenzacij?

»Jugoslovenski Kurir« poroča iz dobro poučenih krogov, da je mogoče, da se bo spremenil dosednji način trgovine z Nemčijo. Namesto kliringa naj bi se uvedle kompenzacije, kot v trgovinskem prometu s Češkoslovaško in deloma s Francijo. Tečaj kliringa marke ni bil nikoli stalen, in se ni bilo mogoče izogniti saldu v našo korist, ki se je stalno večal vse do tako zvanega berlinskega aranžmaja. Smatra se, da bi sistem kompenzacij omogočil stalnejši izvoz v Nemčijo in sploh pomagal k ravnoteženju naše trgovine z Nemčijo. Določiti bi se morali kontingenti za naše izvozne predmete, posebno za gradbeni les in še za neke važnejše proizvode. O novem režimu bodo razpravljali začetkom septembra v Dubrovniku.

Bolgarska zunanja trgovina

Povojno zgodovino bolgarske zunanje trgovine moremo razdeliti na tri razdobja. Prvo sega do l. 1925., ko so se veljale določbe premirja in mirovna določila, ki so nalagala Bolgariji težka bremena. Tako je bila od 1918 do sklenitve mirovne pogodbe 9. avgusta 1921 dežela prisiljena, da vzpostavi z antantnimi državami vse pred vojno sklenjene trgovinske pogodbe in tudi carinsko tarifo iz l. 1904. Od 1921—1925 je morala Bolgarija dati zmagovitim državam vse ugodnosti pri uvozu, izvozu in tranzitu brez vsake protidajatve. Leta 1921. je bila izdelana v zlati valuti protekcionistična in z različnimi popravki še danes veljavna carinska tarifa. Omejitve, naložene po mirovni pogodbi, so seveda zelo ovirale vsako močnejše trgovinsko in politično delovanje, skleniti kako trgovinsko pogodbo s carinskimi ugodnostmi pa je bilo v tem času nemogoče. Začasne trgovinske dogovore je sklenila v tem času Bolgarija z Norveško, Nemčijo, Madjarsko, Turčijo (1921), Dansko (1922), Švedsko, Egiptom in s Švicco (1924).

Drugo razdobje, ki ga najbolje označuje trgovinsko-politična nedelavnost, sega do leta 1930. Bolgarija je v tem času izmenjala s številnimi državami note, kjer se je priznaval obojestranski princip največje ugodnosti, tako v časovnem vrstnem redu s Palestino, Francijo, Češkoslovaško, Italijo, Anglijo (1925), Dominioni (1926), Belgijo, Albanijo, Japonsko (1927), Letonsko in Estonsko (1928).

Cilj uradne trgovinske politike je bil tedaj skleniti redne trgovinske pogodbe s sosednjimi državami. Prva taka pogodba je bila sklenjena 12. febr. 1928 s Turčijo. Leta 1925. sklenjeni začasni trgovinski sporazum s Poljsko je še danes v veljavi. Končno je bil sklenjen l. 1930. še z Romunijo sporazum za priznanje obojestranske največje ugodnosti. Izmenjava blaga s sosednjimi državami pa se je po l. 1925. vedno bolj manjšala. Leta 1936. je bilo udeleženih 5 balkanskih držav na celotnem bolgarskem izvozu le z 2%, na uvozu pa so bile udeležene s 4'6%.

Z letom 1930. pa se je začelo tretje razdobje, v katerem se je začela zaradi naraščajočega agrarnega protekcionizma od strani industrijskih držav živahnejša trgovinsko-politična delavnost. V maju 1930 je bila sklenjena druga redna trgovinska pogodba s Turčijo. Nadaljnje trgovinske pogodbe, ki so z različnimi spremembami ta čas še v veljavi, so bile sklenjene: l. 1932. z Nemčijo, 1933. s Češkoslovaško, 1934. pa z Jugoslavijo in Italijo. Vse te pogodbe so bile sklenjene na podstavi največje ugodnosti, priznanju medsebojnih tarifnih olajšav za neke vrste blaga, z Jugoslavijo, Turčijo, Češkoslovaško in Italijo pa je bil sklenjen tudi veteranski dogovor. Dogovor o dovolitvi največje ugodnosti je bil končno sklenjen l. 1932. z Združenimi državami Severne Amerike in l. 1935. s Finsko.

Z uvedbo deviznega gospodarstva v različnih državah je sklenila Bolgarija s celo vrsto držav, med drugimi tudi z Jugoslavijo, kliringaške dogovore. Zunanja trgovina Bolgarije se je v povojni dobi glede obsega, vred-

nosti, strukture in smeri bistveno spremenila. Po vrednosti in obsegu kaže naslednji razvoj:

Leto	Uvoz		Izvoz	
	v tonah	levov	v tonah	levov
1921—1925	331.054	5.142	354.058	5.038
1926—1930	368.001	6.370	427.616	6.212
1930—1935	261.873	3.118	502.173	3.590
1936	282.790	3.181	569.132	3.910

Največji uvoz je dosegla Bolgarija l. 1929/30., najnižjega pa leta 1934., ko so padle cene agrarnih proizvodov in je s tem dosegla kupna moč prebivalstva svojo najnižjo točko. Padec cen izvoznih predmetov se je skušal paralizirati s povečanim obsegom izvoza, kar se je pa, kot drugod, slabo posrežilo. Preokret je nastopil šele l. 1935., ko se je pokazalo prvič od nastopa krize v uvozu in izvozu neko ravnotežje med množino in vrednostjo, in sicer kot posledica tobačnih kompenzacijskih poslov. Nemčija, Avstrija, Madjarska in Češkoslovaška so namreč prevzele tedaj staro žetev tobaka z zameno za stroje, avtomobile in druge izdelke. Naraščajoča tendenca se je ohranila tudi v letih 1936. in (4 mes.) 1937. (v milijonih levov):

Leto	Uvoz		Izvoz	
	v % celotne vrednosti	1931	1936	1931
1921	16,0	23,0	61,0	10,0
1931	9,0	7,0	6,0	5,0
1936	21,0	14,0	0,6	14,0
Nemčija	5,0	9,0	8,0	7,0
Avstrija	1,0	3,0	2,6	2,0
Italija	15,0	13,0	5,0	1,0
Češkoslov.	10,0	7,0	1,2	6,0
Švica	3,0	2,0	1,5	5,0
Anglija	1,0	2,0	1,0	3,0
Francija	4,0	3,0	0,8	24,0
Belgija	3,0	1,0	0,5	11,0
Holandska	3,0	1,0	0,5	2,0
Turčija	12,0	17,0	11,8	14,0
Grčija				17,85
druge				

Izvojni zavod, ki je bil ustanovljen l. 1935., je postal važen faktor v razvoju bolgarske zunanje trgovine. Njegova naloga je proučevati tuje trge, raziskati možnosti prilagoditve Bolgarije tem tr-

Politične vesti

Na petkovi seji senata je bil soglasno sprejet novi trgovinski zakon v načelu in v podrobnostih. Narodna skupščina je sprejela na sobotnem zasedanju zakonski osnutek o prekrških in zakonski osnutek o kovanju novega denarja. Tudi petkova seja londonskega odbora za nevmesavanje, ki naj bi bila prinesla odločilne ukrepe velesil glede španskega vprašanja, je bila brezuspešna. Ker onemogoča sedanjí položaj vsako uspešno izvajanje politike nevmesavanja, je francoski delegat Corbin izjavil, da bo Francija ukinila kontrolo na francosko-španski meji v torek dne 13. julija, če se do tega roka ne bo izvedla kontrola na špansko-portugalski meji in se ne bodo izpolnili pogoji, ki jih je na seji odbora stavila Francija.

K temu sklepu francoske vlade pa je izdalo zunanje ministrstvo pojasnilo, v katerem naglašajo, da se bo z ukinitvijo kontrole samo izenačilo stanje ob španski meji, ker je špansko-portugalska meja že dva tedna brez nadzorstva. To pa ne pomeni, da se bo s tem Francija odrekla politiki nevmesavanja, temveč bo še nadalje dosledno izpolnjevala prevzete obveznosti in bo francosko-španska meja tudi še naprej zaprta za izvoz onega blaga, čigar izvoz v Španijo je po londonskem sporazumu o nevmesavanju prepovedan.

Zaradi tega sklepa francoske vlade sta angleški zunanji minister Eden in lord Plymouth sestavila nov kompromisni predlog, ki naj bi služil za osnovo nadaljnjih pogajanj. Posebno zanimiva je druga točka tega predloga, ki pravi: generalu Francu naj se prizna značaj vojskujoče se stranke, vendar pa z omejitvijo, da nima pravice izvajati blokade na odprtem morju, ne zaustavljati in zapleniti tuje ladje. Ta pravica naj mu gre le v španskih teritorialnih vodah. Ta predlog se sprejme le tedaj, prvi točka 3. predloga, če se takoj odpokličejo in odstranijo iz Španije vsi tuji prostovoljci.

V Rimu in Berlinu presojajo najnovejši predlog dokaj skeptično in ponovno naglašajo, da bodo pristali le na take predloge, ki bodo v polni meri nadomestili oziroma upoštevali nemško-italijansko stališče. Eden je odpotoval v Francijo, da se sestane s francoskim zun. min. Delbosom. Dogovorila se bosta glede enotnega postopanja Anglije in Francije za primer, da Italija in Nemčija ne pristaneta na kompromisne predloge in pride do zloma politike nevmesavanja.

O novih uspeših vladnih čet na madridski fronti poročajo iz Madrida. Poročilo pravi, da še vedno napreduje ofenziva vladnih čet na odseku od Bruneta las Rosas pa do vseučiliškega okraja. — Nacionalisti ofenzive niso mogli zaustaviti, čeprav so vrgli v boj vse razpoložljive čete.

Vojno poročilo iz Salamance pravi, da borba na madridski fronti še traja in da so imel vladne čete hude izgube. Na baskovski fronti in v Asturiji so boji ponehali.

Valencijska vlada je odredila splošno mobilizacijo. Vsi za orožje posobni moški od 20 do 45 leta se morajo javiti najbližjemu vojaškemu poveljstvu. Odziv na mobilizacijo je nepričakovano velik. Edino težavo predstavlja vprašanje oborožitve novih čet, vendar upajo, da ga bodo kmalu rešili.

Kongres francoske socialistične stranke se je pričel v Marseilleu. Kongresa se udeležujejo tudi delegati socialističnih strank iz drugih držav. Za sklepe socialističnega kongresa vlada v političnih krogih veliko zanimanje, ker smatrajo, da bo ta kongres odločil o nadaljnjem obstoju Chautempsove vlade. Kongresu predseduje podpredsednik francoske vlade Leon Blum.

Nova poostritev napetosti na Daljnem vzhodu je nastopila zaradi spora med Kitajsko in Japonsko. Po že sklenjenem premirju so japonske čete znova napadle mesto Wangpeng. Na jug proti Pejpingu so krenile nove japonske čete.

Odstop belgijske vlade je prav verjeten, ker zahtevajo liberalci, da takoj izstopi iz vlade bivši predsednik liberalne stranke in sedanjí pravosodni minister De la Kleya.

Švedski zunanji minister Sandler se mudi v Moskvi, kjer je imel več konferenc z Litvinovom in Potemkinom.

Gverilška vojna v Abesiniji traja dalje, kakor je razvidno iz poročila italijanske vlade o izgubah v Abesiniji. Lista navaja, da je padlo meseca junija 59 oficirjev in vojakov, od teh 6 letalcev.

Kardinal Pacelli, vatikanski državni tajnik je bil v Parizu sprejet nad vse svečano.

Še o sanaciji našega denarništva

Izvede naj se s pomočjo inozemskega posojila

V eni zadnjih številčk našega lista smo poročali o izjavah, ki sta jih podala na zadnji plenarni seji Narodne banke njen generalni direktor dr. Protič in guverner Narodne banke dr. Radosavljević in o akciji, ki jo pripravlja Narodna banka za sanacijo našega denarništva. Sedaj pa poročamo o tem vprašanju »Jugoslovenski Kurir« v nekem dopisu »od posebne strani«:

V krogih tistih, ki so dali iniciativo za sanacijo našega denarništva, prevladuje mišljenje, da se brez državne pomoči ne more ničesar storiti. To je pokazala tudi izkušnja v vseh drugih državah, kjer je bila izvršena sanacija bank s pomočjo države, ki je morala deloma prevzeti tudi izgube bank. Razen tega so v mnogih državah ustanovili tudi za sanacijo bank posebne državne zavode.

Tudi pri nas ne bo mogoče rešiti tega problema drugače. Zato je našel odobravanje predlog, da se ustanovi s pomočjo kapitala, ki bi ga dala na razpolago država, poseben zavod, ki naj bi emitiral obveznice z državno garancijo. V bančnih krogih smatrajo, da bi se mogel dobiti v inozemstvu kredit z ugodnimi pogoji in bi se s tem denarjem sanirali naši denarni zavodi.

Sanirati bi seveda ne mogli in bi tudi ne smeli vseh bank, ker bi morali izvršiti selekcijo in izbrati le tiste zavode, ki so življenja zmožni. Velike banke bi bile deležne sanacije le v tem smislu, da bi one s svoje strani prevzele sanacijo manjših zavodov, ki so na njihovem ozemlju. Smatra se, da bi za sanacijo bank zadostovalo posojilo dveh milijard dinarjev.

Terjatve naših denarnih zavodov proti kmetovalcem, ki so bile prenesene na Privilegirano agrarno banko, ocenjajo na skupno okoli 1.600 milijonov dinarjev. Polovico te vsote, t. j. 800 milijonov, kolikor bi morala Privilegirana agrarna banka izplačati v 14 letih denarnim zavodom, bi bilo po mnenju bančnih krogov izplačati takoj v gotovini. Kar se tiče ostanka 25 odstotkov, t. j. 400 milijonov din, za katere so dobile banke obveznice, se predlaga, naj bi se mogle lombardirati pri Poštni hranilnici ali pri kakem podobnem zavodu po 75% od nominalne. Če bi banke pristale na to, da izgubijo 25%, bi bilo treba najti možnost, da se te obveznice takoj izplačajo do 75% nominalne. Na ta način bi denarni zavodi dobili skupno do 1200 milijonov din, oziroma 1100 milijonov, če se odbije onih 25% v zvezi z lombardom.

barva, plestra in kemično naša obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, vratnice in manšete. Pere, sušil, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Denarstvo

Beograjska borza

V minulnem tednu so bili tečajji na beograjski borzi absolutno stabilni. Situacija pa se je med tednom še učvrstila. Ponudba ni bila tolikšna, da bi mogla zadovoljiti javno roko in privatnike. Posebno za nekatere papirje se je čutilo močno povpraševanje, tako po begluških obveznicah, Seligmanu in in. obveznicah. Za investicijsko posojilo ni bilo ponudbe. Stabilna tendenca tečajev je zaradi današnjega splošnega položaja in pa glede na sezono najverjetnejša.

Izpremembe tečajev so bile zato proti prejšnjemu tednu le neznatne. Vojna škoda se je neznatno dvignila od 408— na 408'50 in je največji del ponudnega blaga prevzela javna roka. Promet je znašal 997.000 din (pretekli teden 2.506.000). Promet z delnicami Narodne banke je bil pri tečaju 7.150 živahen in je znašal 334.000 (pretekli teden 1.043.000).

Zanimanje za delnice Privilegirane agrarne banke je bilo majhno. Največji promet so dosegle ta teden 6% begluške obveznice, in sicer 1.676.000. Skupni promet v efektih je znašal 3.794.000 proti 6.233.000 v preteklem tednu.

Na pariški borzi so se tečajji naših papirjev zvišali. Na newyorški borzi pa so bili dne 6. julija: 7% ni Blair 26'75—28'50, 8% ni Blair 28'50—29'50 in 7% ni Seligman 38 do 42'25.

Na deviznem trgu je bila situacija, če vzamemo za merilo funt, nenavadno stabilna. Blaga je bilo dovolj, tako da gre stabilna situacija na račun intervencije Narodne banke. Berlin je bil kljub veliki ponudbi čvrst, ravno tako tudi Dunaj.

Promet je znašal 31 milijonov dinarjev (23'3) in odpade na Berlin 15'4 (10'1), na London 11 (8'5), na Dunaj pa 27 milijona dinarjev (pretekli teden 3 milijone).

Najinteresantnejša deviza na svetovnih borzah je danes francoski frank. Po prvem pretresu je znašala mednarodna pariteta (glede na funt) 185 din za 100 frankov, pri nas pa notira 195 din, vendar tendenca še ni jasna. London in Amsterdam sta nekoliko poskočila, dolar pa je nekoliko nazadoval. Položaj švicarskega franka je neizpremenjen.

Stanje novega kliringa z Italijo

Saldo našega novega kliringa z Italijo je znašal dne 2. julija 1671 milijona lir v korist Italije. V maju je znašal saldo nad 80 milijonov lir, že 18. junija pa se je zmanjšal na 21'39 milijona. Zadnje vplačilo z naše strani je bilo izvršeno 22. junija, od strani Italije pa 14. maja. Stanje starega kliringa škega salda pred 1. oktobrom 1936 je še vedno neizpremenjeno in znaša 47 milijonov lir.

Banca Commerciale Italiana bo po sklepu svojega upravnega odbora ustanovila generalno predstavništvo za Jugoslavijo v Beogradu. Zaradi tega sklepa se ne bo ustanovila v Beogradu filiala Hrvatske banke iz Zagreba, oziroma se preselil tja njen sedež. Za šefa nove banke je imenovan dr. Mosca iz Zadra.

Novi kovanci ne bodo prišli v promet pred 1. 1938, ker bodo po sklepu skupščinskega finančnega odbora nosili kovanci po 50 in 20 din letnico 1938, ne pa 1937 kot je bilo predlagano.

O izdajanju novih avstrijskih kovancev po 2 šilinga bodo sklepali te dni. Novi srebrni novci naj bi prišli v promet koncem avgusta t. l.

Hranilne vloge in vloge po tekočih računih v bolgarskih kreditnih zavodih so znašale koncem 1. 1936 12,5 milijarde levov ter so se zmanjšale v primeri s prejšnjim letom za 0,8 milijarde levov. Posojila pa so se v istem času zmanjšala od 12,6 na 12,2 milijarde levov.

TEDEN NA LJUBLJANSKI BORZI

POSEBNO POROČILO TRGOVSKEGA LISTA

Devizno tržišče

Tendenca mlačna, promet din 8.342.955'88.

Ker na ponedeljkov praznik 5. t. m. borza ni poslovala, so se v zadnjem tednu vršili le štirje borzni sestanki, na katerih je bilo perfektuirano skupnih zaključkov za 2'610 milj. dinarjev več, nego v predzadnjem tednu.

Devize:	pred- zadnji	minuli tedan	(vse v tisočih dinarjev)
Amsterdam	100	38	
Berlin	2581	3625	priv. klir.
Bruselj	—	10	
Curij	67	261	
Din-deviza	587	216	avstr. pr. kl.
Dunaj	717	1338	inkl. pr. kl.
London	1107	1884	inkl. pr. kl.
New York	594	758	
Pariz	1	177	
Praga	29	8	
Sofim	—	27	boni
Stockholm	—	1	

Iz gorenje razpredelnice je razviden zlasti porast prometa v devizi Berlin (za 1'1 milj. dinarjev), Dunaj (za približno 600 tisoč dinarjev) in v devizi London, katere promet se je povečal za skoraj 900 tisoč dinarjev. Vsi pravkar omenjeni povečani devizni zaključki so bili perfektuirani v privatnem kliringu.

Narodna banka je posredovala le v Curihu in Londonu ter dala skupno za din 120.000— deviza na razpolago.

V angleškem privatnem kliringu je ves čas nespremenjeno notiral funt in sicer na bazi din 238— za denar.

Nekoliko vidnejše je varirala notica avstrijskega in nemškega privatnega kliringa. Od torka 6. t. m. dalje je beležil v privatnem kliringu

Avstrijski šiling:	
6. julija	din 8'44—8'54
7. in 8. julija	din 8'49—8'59
9. julija	din 8'48—8'58

Nemška marka:	
6. julija	din 12'445—12'645
7. julija	din 12'54—12'74
8. julija	din 12'57—12'77
9. julija	din 12'595—12'795

Medtem ko je deviza Pariz notirala dne 25. junija t. l., to je še pred devalvacijo (s premijo 213) din 193'62 v povpraševanju in din 195'06 v ponudbi, je po presledku enega tedna prvič pričela zopet beležiti po izvršeni devalvaciji dne 6. t. m. in sicer na bazi s primom Narodne banke 167'97 din za denar, a din 169'41 za blago.

Devize	1937	Povpr. din	Pon. din
Amsterdam	6. VII.	2400'91	2415'51
	9. VII.	2396'16	2410'76
Berlin	6. VII.	1749'52	1763'40
	9. VII.	1747'03	1760'91
Bruselj	6. VII.	734'82	739'89
	9. VII.	733'69	738'75
Curij	6. VII.	996'45	1003'52
	9. VII.	996'45	1003'52
London	6. VII.	215'61	217'06
	9. VII.	215'46	217'52
New York	6. VII.	4332'26	4368'57
	9. VII.	4324'75	4361'07
Pariz	6. VII.	167'97	169'41
	9. VII.	168'07	169'51
Praga	6. VII.	152'04	153'44
	9. VII.	151'83	152'94
Trst	6. VII.	228'70	231'78
	9. VII.	228'44	231'53

V razdobju zadnjega borznega tedna so bile dosežene sledeče tečajne razlike: Amsterdam —4'75, Berlin —2'49, Bruselj —1'13, London —0'15, New York —7'51, Pariz +0'10, Praga —0'21 in Trst 0'26. Edini Curij je beležil brez sprememb in bil ves čas trgoval na bazi dosedanjih tečajev.

Efektno tržišče

Tendenca za državne papirje nespremenjeno stalna.

Nalik prejšnjim tednom tudi tokrat ni bilo na našem efektne trzišču nobenih bistvenih sprememb.

Od torka 6. t. m. dalje so notirali državni efekti pretežno nespremenjeno in dosegli tečaje:

	1937	din	din
7% inv. pos.	6. VII.	88'50	90—
	9. VII.	89—	90'50
8% Blair	6. VII.	95'25	96'25
	9. VII.	94—	95—
7% Blair	6. VII.	85—	86—
	9. VII.	85—	86—
7% Seligm.	6. VII.	98'50	100—
	9. VII.	99—	100—
4% agr. obv.	6. VII.	51'50	52'50
iz l. 1921.	9. VII.	52—	53—
4% agr. obv.	6. VII.	51'50	53—
iz l. 1934.	9. VII.	51—	53—
6% belg. obv.	6. VII.	75—	76—
	9. VII.	75—	76—
25% voj. škoda	6. VII.	406'50	408—
	9. VII.	407—	409—

Izmed priyatnih papirjev je beležila Trboveljska premogokopna družba 6. t. m. din 250— za blago, 9. t. m. din 230— za denar, vmes pa din 230— v povpraševanju in din 234— v ponudbi.

Žitno tržišče

Tendenca nespremenjeno trdna.

Od 7. t. m. dalje notira nova pšenica; cene so se zbog tega močno spremenile. V tečajnici z dne 6. julija 1937 je notiralo žito na naši borzi tokole:

Žito:	din	din
-------	-----	-----

Koruza:
suha, s kvaliteto garancijo, franko nakladalna postaja . . . 93— 94—
suh, sinkvanti, letine 1936, zdrav, rešetan, franko nakl. postaja . . . 137'50 140—

Pšenica:
banatska, 78 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja . . . 170— 172—
bačka, 78 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešet., plačljivo proti duplikatu, tco nakladalna postaja . . . 170— 172—

Rž:
72 kg, 2%, tco. vagon gornjebačka postaja . . . 145— 147—

Ječmen:
spomladanski, 67 kg, 2%, suh, zdrav, rešetan, plačljivo proti duplikatu, tco. nakladalna postaja . . . 138— 141—
ozimni, 65/66 kg, 2%, suh, zdrav, rešetan, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja . . . 120— 125—

Oves:
zdrav, suh, rešetan, tco. vagon slavonska postaja, plačljivo proti duplikatu . . . 112— 114—

Ajda:
zdrava, rešetana, siva, pariteta Ljubljana . . . 140— 145—
Dan pozneje pa se je tečajnica spremenila, ker so neke vrste žita odpadle. Od srede 7. julija 1937 naprej so beležene sledeče cene za žito:

Žito:	din	din
-------	-----	-----

Koruza:
suha, s kvaliteto garancijo, franko nakladalna postaja . . . 94— 96—

Pšenica:
nova, banatska, 78 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja . . . 160— 162'50
nova, bačka, 78 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja . . . 160— 162'50

Ječmen:
spomladanski, 67 kg, 2%, suh, zdrav, rešetan, plačljivo proti duplikatu, tco. nakladalna postaja . . . 138— 141—
ozimni, 65/66 kg, 2%, suh, zdrav, rešetan, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja . . . 120— 125—

Oves:
zdrav, suh, rešetan, tco. vagon slavonska postaja, plačljivo proti duplikatu . . . 112— 114—
Nasprotno pa so mlevski izdelki notirali na bazi:

Mlevski izdelki:	din	din
------------------	-----	-----

Moka:
pšenična Og. banatska postaja, ekskl. pro-

metni davek, plačljivo proti duplikatu . . . 260— 270—

pšenična Og. bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu . . . 260— 270—

pšenična 2, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu . . . 240— 250—

pšenična 5, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu . . . 220— 230—

Otrobi:
pšenični, debeli, v ega. 50 kg vršah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja . . . 105— 107—
pšenični, drobni, v ega. 50 kg vršah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja . . . 93— 95—

Lesno tržišče

Tendenca za trdi les trdna, za mehki les nespremenjeno mlačna.

Kakor druga leta, tako tudi letos v tem času skorajda povsem počiva naša lesna trgovina.

Sicer se iščejo in tu pa tam prodajajo kakšne manjše partije izdelanega lesa, toda o kakšni živahni lesni kupčiji v naših v naših krajih zaenkrat še ne more biti govora, ker v Italijo se skoraj nič ne izvažata, za Anglijo pa se še dovršujejo nekateri komisijoni za sukcesivno dobavo.

Po daljšem presledku se je kupčija ponovno začela zanimati za naše lesne produkte. Sicer doslej še ni nobenih resnih naročil, vendar pa upajo tako naši izvozniki, kot tudi nemški odjemalci, da pride že to jesen do večjih realnih kupčij. Vsled tega se Nemci že sedaj interesirajo za poznejše dobave. Zaenkrat pa so ta povpraševanja le bolj informativnega značaja, ker je vse odvisno od sklepov konference med našo in nemško delegacijo, ki bode začelkom septembra v Dubrovniku. Upati je, da bodo pri tej priliki povsem upoštevani naši posebni interesi, ki jih upravičeno gojimo do pri nas že vpeljanih nemških uvoznih tvrdk.

Les:

Smreka, jelka:	din	din
Hlodi I., II., monte . . .	120—	150—
Brzodjavni drogovji . . .	140—	160—
Bordonali merkantilni . . .	130—	150—
Filerji do 5'/6' . . .	135—	145—
Trami ostalih dimenzij . . .	140—	150—
Škorete, kontne, od 16 cm naprej . . .	310—	330—
Škorete, paralelne, od 16 cm naprej . . .	330—	360—
Škorete, podmerne, do 15 cm naprej . . .	240—	280—
Deske-plohi, kon., od 16 cm naprej . . .	245—	265—
Deske-plohi, par., od 16 cm naprej . . .	275—	305—
Kratice, za 100 kg . . .	40—	45—
Brusni les za celulozo . . .	120—	130—

Bukve:
Deske-plohi, naravni, neobrobjeni, monte . . . 245— 265—
Deske-plohi, naravni, ostrorobi, I., II. . . 325— 345—
Deske-plohi, parjeni, neobrobjeni, monte . . . 265— 295—
Deske-plohi, parjeni, ostrorobi I., II. . . 495— 545—

Hrast:
Hlodi I., II., premera od 85 cm naprej . . . 250— 280—
Bordonali . . . 820— 920—
Deske-plohi, neobrobjeni boules . . . 900— 930—
Deske-plohi, neobrobljeni, I., II. . . 715— 815—
Deske-plohi, ostrorobi (podnice) . . . 815— 915—
Frizi I., širine 5, 6 in 7 cm . . . 750— 800—
Frizi I., širine od 8 cm naprej . . . 820— 950—

Oreh:
Plohi, neparjeni, I., II. . . 795— 855—
Plohi, parjeni, I., II. . . 825— 915—

Parketi:
hrastovi, za m² . . . 50— 57—
bukovi, za m² . . . 39— 46—
Železn. pragi 2'60 m 14x24 . . .

hrastovi, za 1 komad . . . 32— 36—
bukovi, za 1 komad . . . 21— 25—
Drva:
bukova, za 100 kg . . . 11'50 12—
hrastova, za 100 kg . . . 10— 11'50

Oglje:
bukovo, za 100 kg . . . 38— 44—
panellač, za 100 kg . . . 44— 48—
Povpraševanja.

Do 4.000 m³ brusnega lesa za celulozo.

Išče se večja količina desk tombante, prizmirano blago, v dimenzijah: 5/8" in 7/8" debeline, 9' x medijo, 13' dolžine, od 4" naprej medija, 6" širine.

Večje količine madrirerov v predpisanih dimenzijah.

Večje količine smreke in jelke v angleških dimenzijah.

I/IIa. hrastove trize: v debelini 25 mm, v širinah 5, 6, 7, 8, 9, 10 cm, v dolžinah od 25 do 95 cm in od 1 m dalje.

In. neparjene in parjene bukove stebre (ševrone) v raznih dimenzijah, ki se interesentom naknadno sporoče. Zaključki se lahko blago, ki bi se izdelovalo v prihodnjih mesecih.

Parjena, ostrorobo paralelna rezana bukovina I. in II. kvalitete.
Javorjeve neobrobjene deske I. in II. kakovosti, 18 mm debeline.
Neobrobljeni lipovi plohi I. in II. Hrastovi boules.
Brestovi boules in neobrobljeni plohi.

Deske smreka-jelka v III. in IV. kvaliteti 18/24 milimetrov debeline, dolžina 4 m, širina od 16 cm naprej; dobava sukcesivna.

Več vagonov jelovih in smrekovih desk v III. in IV. kakovosti, 12 mm in 18 mm; dobava po dogovoru.
Škorete smreka-jelka, 12 mm; dobava promptna.
Neobrobljeni hrastovi plohi v I. in II. kakovosti.

Zunanja trgovina

Tudi Holanci se zanimajo za naše rudnike

Kakor poroča dunajska revija Die Börsen, so ponudili predstavniki holandske težke industrije investicije za izkoriščanje železne rude v rudnikih Ljubija in Vareš. Investirali bi v te rudnike 2 milijona holandskih goldinarjev. S tem investicijami naj bi se dvignila proizvodnja v teh rudnikih od 40 na 80 vagonov dnevno. Raynotako so ponudili kapital za izgradnjo pristaniških naprav v naših lukah, ki bi bile potrebne za prevoz rude po morju.

Padec nemške avtomobilske proizvodnje

Nemška avtomobilska industrija, ki se je letos posebno ugodno razvijala, je doživela v maju občuten padec proizvodnje. Proizvodnja osebnih avtomobilov je znašala namreč prejšnji mesec 21.699 voz, to je za 8% manj ko v aprilu in za 3% manj ko maja meseca lani. Prodalo se je skupno v maju 23.749 avtomobilov, kar pomeni proti aprilu padec za 12%, oz. 5% napram lanskemu maju. V inozemstvu je šlo 5% manj voz ko v aprilu, pač pa 64% več ko lani maja meseca.

Proizvodnja bakra v Boru se je povečala na 3059 ton v juniju proti 2800 tonam v maju in aprilu. V prvih 6 mesecih letošnjega leta je znašala proizvodnja 18.864 ton proti 20.144 v istem času lani.

Belgijska družba v Majdan-Peku je prosila za dovoljenje, da sme postaviti plavž za topljenje železne rude iz svojih rudnikov v Majdan-Peku. Plavž naj bi imel dnevno kapaciteto 15 ton surovega železa.

Nov kontingent za izvoz svinj v Italijo v vrednosti 2 milijonov lir je dovoljen. Dobavo tega kontingenta je dobila tvrdka Fran Kise-ljak iz Zagreba.

Poraba piva v USA se je od leta 1933, po ukinitvi prohibicije povzpela l. 1936, na 56'2 milijona sodov po 18 litrov. Letos pa je že v prvem polletju dosegla 30'5 milijona sodov. Vso to porabo krijejo domače pivovarne in Češkoslovaška.

Občni zbori

Delniška trgovska in industrijska družba Hartner v Murški Soboti bo imela občni zbor 22. julija ob 15. uri v prostorih Prekmurske banke.

Prekmurska banka ima svoj občni zbor istotam 22. julija ob 14. uri.

Zadružna banka v Ljubljani ima občni zbor zaradi likvidacije dne 26. julija ob 18. uri v posvetovalnici Mestne hranilnice.

Povišanje telefonskih taks

Takse za medkrajevne telefonske razgovore se s 15. julijem povišajo za 7 do 25 odstotkov

Prometni minister je z veljavnostjo od 15. julija povišal telefonsko tarifo za medkrajevne telefonske dnevne razgovore za 7 do 20 odstotkov, za nočne telefonske razgovore pa 13 in pol do 25 odstotkov, tako da znaša v času velikega prometa od 8. do 21. ure (dnevna tarifa) taksa za enoto razgovora (3 minute) v primeri z dosedanjim takso (v dinarjih):

dozaj odsej	zvišek
I. do 25 km	5 6 20%
II. od 25—50	9 10 11%
III. od 50—100	14 15 7%
IV. od 100—200	18 20 11%
V. od 200—400	22 25 13,5%
VI. od 400—600	26 30 13,5%
VII. preko 600 km	30 35 16,5%

Po tarifi za medkrajevne razgovore v času slabega prometa, t. j. od 21. do 8. ure (nočna tarifa) se plačuje:

dozaj odsej	zvišek
I. do 25 km	4 5 25%
II. od 25—50	7 8 15,5%
III. od 50—100	10 12 20%
IV. od 100—200	14 16 14%
V. od 200—400	17 20 17,5%
VI. od 400—600	20 23 15%
VII. preko 600 km	22 25 13,5%

Zvišanje telefonskih pristojbin

za medkrajevne razgovore ima očitno zgolj fiskalni značaj, kajti znižanje tarife, ki je bilo izvršeno 1. jul. 1935, ni prav nič vplivalo na dohodke od medkrajevnih telefonskih razgovorov, ker se je telefonski promet povečal. Po statistiki pošte, telegrafa in telefona, ki jo vsako leto izdaja poštno ministrstvo, so znašali v letu 1935, ko je že pol leta veljala znižana telefonska tarifa, dohodki od takse za medkrajevne razgovore 51.958.000 din, leto prej, ko je veljala še višja tarifa, pa so bili ti dohodki celo nekoliko manjši, znašali so namreč 51.597.000 din. K temu je treba še pripomniti, da so finančni rezultati pošte, telegrafa in telefona zadnja leta zelo zadovoljivi in da to državno podjetje prinaša državi mnogo večje dobičke, kakor bi jih prinašalo, če bi se vodilo po gospodarskih načelih brez fiskalnih ozirov. Bilanca pošte, telegrafa in telefona za koledarsko leto 1935. izkazuje namreč pri dohodkih 461,6 milijona din, čisti dobiček v višini 109,1 milijona din.

35. zvezek Trgovsko-gospodarskega leksikona

Novi zvezek trgovsko-gospodarskega leksikona, ki ga izdaja Umetniška propaganda v Ljubljani, je izšel pretekli teden. Delo je s tem naraslo menda na dve tretjini celotne knjige, z geslico »rekspedicija« se zaključuje ta zvezek na strani 480. Vse geslice so tudi v tem zvezku obdelane temeljito in zgoščeno.

Med najvažnejšimi predmeti moramo naštet: te: proračun, prsto-voljna dražba, protest, provizija, prtljaga, pšenica, quebracho, rabat, račun, računovodstvo, rastline, razprodaja, razsodišče, razveljavitev listin itd. Kakor vsi zvezki, je tudi ta izredno zanimiv in bo celotni trgovsko-gospodarski leksikon gotovo postal za naše občinstvo prav zaradi spretnih sestave najbolj uporaben priročnik. Priporočamo vsakomur, da si ga naroči.

Popravek

Na našo objavo z dne 5. t. m., štev. 74, da se zaznamuje pri tvrdki Karol Pajk, tovarna perila, Čelje-Gaberje, prisilna uprava, objavljamo, da prisilna uprava nad gornjo firmo ne obstoji. Bila je zaznamka od Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani predlagana, ker pa je tvrdka vse obveze napram OUZD uredila, se je takoj predlagal izbris.

Ali smem sedaj začeti trgovino?

Iz odlične svic. revije »Organizator« posnemamo naslednji zanimivi članek:

Casi so danes na splošno neugodni za trgovce, bodočnost izgleda temna in negotova. Ali smem sedaj začeti trgovino? Da, čisto gotovo: da!

Toda ta »da« velja le za sposobnega. Vprav čas depresije je kot noben drug prikladen, da se začne na novo. Teško da bi dobili nižje cene, niti za blago niti za najemnine. Sedaj so dobavitelji pripravljeni dati priliko sposobnemu trgovcu, kot nikdar poprej.

Toda kdor začne danes, mora razpolagati s kapitalom, ki je večji kot v prejšnjih časih, kajti oprema in propaganda sta dražji. Biti mora voljan trdo delati, poznati mora temeljito svoj posel, zaupati mora sam vase in ga to zaupanje v najtežjih časih ne sme zapustiti.

Kdor zdaj začneja, ne sme skrajša ničesar obljubljati, kar ne bi mogel izpolniti, biti mora pošten in odkrit, baviti se mora s svojim poslom, iskati ne sme postranskih zaslužkov, marveč mora, potem ko se je enkrat po temeljitem premisleku odločil za vrsto blaga, ostati pri tem. Mora se omejiti na manjšo izbiro in ne sme imeti na zalogi vsega, mora pa nabavljati

na najboljšem tržišču, poznati mora natančno svoje skladišče in njega potrebe, da bo kupil le tisto, kar bo tudi zares prodal. Pisarna in telefon morata biti v dobrih, izvežbanih rokah. Vse odvišno mora proč, posluževati se je treba najboljših delovnih metod, nameščenci pa morajo biti izobraženi, ali pa jih je treba napotiti, da se sami izobražujejo. Tudi oni morajo biti navdušeni za cilje podjetja in z veseljem delati zanj. Klavnih obrazov se ne sme trpeti v podjetju. Delovni čas naj bo kratek, treba pa se ga je držati na minuto. Edinole šef lahko dela preko tega časa, kakor tudi on spravi višji dobiček in mu zato tudi pripada naraščajoča vrednost podjetja.

Sprva uspevajo skoraj vse nove trgovine. Vse je delavno in navdušeno, vsi se koncentrirajo na svoje naloge in ne poznajo ničesar drugega. Po 3 ali 4 letih pa pride prvi zastoj in tedaj je treba najti, zakaj se je zmanjšal promet, tedaj je treba brezobzirno pomesti s stari metodami in previdno preizkusiti nove. Večina mladih trgovcev se tu spotakne in potem polagoma propade.

Ostani dobaviteljem zvest, toda

pazi, če se ta zvestoba ne zlorablja, nikar se nikoli ne udeleži kje preko svojih sredstev, ne kupuj nikoli špekulativno, ampak se vedno najprej prepričaj, če dotični artikel še vleče. Dobro pazi na konkurenco, bodi pa vedno pripravljen na pošteno sodelovanje. Nikar se ne zapletaj v procese, če se jim le moreš izogniti.

Prodaj raje manj, pa za gotov denar, kupuj pa rajši manj toda s skontom. Nadzoruj temeljito skladišče in blagajno, vsako napako pa zasleduj toliko časa, da jo odkriješ.

Zaupaj vsakomur, dokler se ne prepričaš o nasprotnem, zvečer in ob nedeljah pa si zvesto in strogo izbuj vsako poslovno delo iz glave. Skrbi, da te more kdo nadomestovati, in pojdi na počitnice.

Premišluj in polagoma spoznaj, čemu je človek na svetu in kakšen cilj si je postavil.

Odnehaj, čim si dosegel in si zagotovil dober in varen dohodek in ne bodi »požrešen«.

Pred revščino soljudi pa ne zapiraj oči in bogato dajaj, da ti bo novo dotekalo.

Kdor razume svojo stroko in se bo teh smernic zvesto držal, sme tudi danes začeti.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki:

715 — Torino: jelšev les za za-boje;
716 — Buenos Aires: ponuja se zastopnik za vponske plošče.

Deželni pridelki:

717 — Stockholm: konzervirani spargliji;
718 — Hamburg: konoplja;
719 — New York: bolhačev cvet;
720 — Hamburg: lipov cvet;
721 — Stockholm: zastopniška tvrdka išče zvezu z našimi izvozniki koruze.

Proizvodi sadjarstva:

722 — Liegnitz (Nemčija): razno sadje (slive, jabolka, grozdje);
723 — Berlin-Friedenau: vino;
724 — Duisburg: vino;
725 — Bruxelles: ponuja se zastopnik za bela in rdeča vina (po 11 in 12°);
726 — Lachapelle sous Aubenas (Francija): slive in breskve;
727 — Reka: sušene marelice.

Proizvodi živinoreje, perutninarstva in ribarstva:

728 — Dunaj: konji za klanje (izvoz v Francijo);
729 — Praga: živa in zaklana divjačina (zajci, fazani, jerebice), perjad in jajca;
730 — Pariz: surova krzna kun, lisic in dehorjev, kakor tudi kože jagnjet, predelane v krzno.
Proizvodi rudarstva:
731 — Luxembourg: vse rude,

ki vsebujejo beril, kot tudi razne druge rude;

732 — Praga: barit.

Industrijski proizvodi:

733 — Montevideo: olivno olje;
734 — Amsterdam: ponuja se zastopnik za naše tekstilne tvrdke za tamkajšnje tržišče;
735 — Uccle-Bruxelles: zastopniška tvrdka se zanima za platno za srajce, tkanine in kravate;
736 — Torino: čisto lesno reortno oglje iz bukovih drv (3000 kvintalov).

Razno:

737 — Calbe a/Saale (Nemčija): ponuja se zastopnik za vse proizvode, kot tudi za izterjavanje težko izterljivih terjatev.

Opombe:

Št. 1. — Atene: Tvrdka išče zvezu z našimi izvozniki valone;

Št. 2. — Oslo: Tvrdka išče zvezu z našimi izvozniki raznih vrst ribjega olja in polenovke.

Št. 3. — Los Angeles (Kalif.): tvrdka išče zvezu z našimi izvozniki boraksa v zrnu in borove kisline.

Št. 4. — Sialkot City (Brit. Indija): tvrdka išče zvezu z našimi izvozniki športnih čevljev.

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način embalaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cif pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih tvrdk Zavod ne jamči.

Doma in po svetu

Nj. Vis. knez namestnik Pavle je s kneginjo Olgo obiskal prosvetni tabor v Kranju. Po zborovanju so udeleženci v sprevedu defilirali pred knezom namestnikom in kneginjo ter ju navdušeno pozdravljali. Zdravstveno stanje patriarha Varnave se ni spremenilo.

Notranji minister je prepovedal uvoz knjige »Feldgrau über Serbien«, ki jo je napisal Nemeč Fritz Günther.

»Putnik« je ustanovil svoje podružnice v inozemstvu, in sicer v Parizu, Londonu, Pragi in Dunaju.

Ce se bo značna proga Celovec—Ljubljana—Sušak rentirala, bodo otvorili še progo München—Celovec—Sušak.

Clani beograjske drame, ki so na turneji po Bolgariji, so dosegli na obeh predstavah v Sofiji prav lep uspeh.

Ilirija je zmagala v plavalnem dvoboju za »Jadranski pokal« nad Trstino z 61:48 točkami.

Vsa prizadevanja, da bi našli pogrešano ameriško letalko Earhardtovo, so ostala brezuspešna.

Na skupni konferenci II. in III. internacionale v Parizu je bil dosežen popoln sporazum glede skupne akcije za pomoč španski vladi.

Zionistični vodja v Palestini Perliwith je izjavil, da bi bila izvedba načrta o razdelitvi Palestine težek udarec za Zide. Prišlo bi do dolgotrajnih bojov, ker se bodo borili Zidje za vsako ped zemlje.

Italijanski notranji minister je prepovedal nogometno tekmo med

dunajsko Admiru in Genovo, ker se je bati, da bi prišlo pri tekmi, zaradi incidentov na Dunaju, do krvavih izgredov.

Polkovnik De la Rocque, vodja francoskih fašistov, je kupil dnevnik »Petit Journal«.

Nezaposlenost v Franciji je padla po pravkar objavljeni statistiki na 319.000. V primeri z istim časom lani je padla za nad 100.000 brezposelnih.

General Franco je pozval grofa Cavadogna, bivšega španskega prestolonaslednika, naj se vrne v Španijo.

Mobilna garda štiti v Parizu hotele in kavarne. Natakarkji so vporabili velike demonstracije, kjer so nosili plakate z napisi: »Proč z nاپitnino! Zahtevamo redno plačo za naše delo in ne miloščine!«

Vulkan na Novi Gvineji je uničil mesto Rabol in je pri tem poginilo 500 ljudi, 3000 pa so jih rešile ladje, ki so priplovele na pomoč.

Eksplodizija 300 granat je razdejala finsko municijsko tovarno v Sveaborgu.

Vedno več smrtnih žrtev zaradi silne vročine je v New Yorku, kjer znaša temperatura v senci 37 stopinj.

Ostanke Mermozovega aviona so našli, kakor poročajo iz Ria de Janeiro, pri Spiritu Santo.

Degrelle je bil obsojen na 2 mesece zapora in 700 frankov denarne kazni, pogojno na pet let. Tožil ga je minister prometa Jaspas zaradi klevete.

Štrašna lakota je zavladala na Kitajskem v provinci Sečuan. Nad 10 milijonov ljudi je ogroženih od lakote. Širijo se primeri kanibalizma. Iz ogroženih krajev bežijo prebivalci v velikih masah v mesta.

Dobave - licitacije

Banska uprava v Ljubljani razpisuje II. javno licitacijo za gradnjo železobetonskega mostu čez Poljansko Soro v Puštalu na dan 22. julija ob 11. v sobi 218 tehn. odd. v Ljubljani in s proračunom 510.775 din,

dalje licitacijo za dobavo parnega kotla obči državni bolnici v Ljubljani za znesek 353.000 din,

za dovršitvena dela v anatomskem inštitutu univerze za 81.937 dinarjev,

mizarska in steklarska dela v šolski polikliniki za 168 oziroma 34 tisoč din in

licitacijo za gradnjo železobetonskega mostu čez Hudinjo v Škofji vasi na dan 17. julija za znesek 478 tisoč dinarjev.

Tehnični razdelek v Novem mestu razpisuje dela in dobave na državnih cestah na dan 5. avgusta ob 10. v Novem mestu.

Tehnični razdelek v Ljubljani razpisuje licitacijo cestnih gradenj na dan 20. julija v Šempetrski vojašnici.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do dne 14. julija ponudbe za dobavo 2.500 kg bencina in 5.800 kg ročno kovanih tračnikov.

Gen. direkcija drž. železnice v Beogradu sprejema do dne 15. julija ponudbe za dobavo 433 kom. borovih drogov.

Direkcija drž. rudnika Ugljevik sprejema do 24. julija ponudbe za dobavo zakovic, žice, pločevine, žeblice in dr.

Vojaštvo bo nabavilo potrebne količine ovsu, sena in slame s komisijskim nakupom direktno od producenta. Komisije bodo delovale v Ljubljani pri Dravskem intendantskem skladišču, dalje v Mariboru, Celju, Slov. Bistrici, Ptuj in v Škofji Loki.

LICITACIJE

Dne 14. julija bo v intendanturi štaba V. armijske oblasti v Nišu licitacija za oddajo državne pšenice v meljavo.

Dne 2. avgusta bo pri Upravi barutane v Kamniku licitacija za nabavo trinitrotoluola.

Dne 10. avgusta bo pri Glavnem sanitetskem skladišču v Zemunu licitacija za nabavo 1.000 komadov bolniških nosil.

Dne 30. julija bo pri Upravi državnih monopolov v Beogradu licitacija za dobavo 6.500 kg gumiarabike v zrnu.

Dne 10. avgusta bo pri Upravi policije v Zagrebu licitacija za dobavo raznih vrvic za kape in piščalke, dne 11. avgusta za dobavo 100 novih hlač in dne 12. avgusta za dobavo 90 novih plaščev za potrebe policijske straže.

Pri kralj. banski upravi drinske banovine, oddelek za socialno politiko v Sarajevu bo dne 31. julija ofertna licitacija za nabavo kirurških inštrumentov, apotekarskih aparatov in pribora za banovinsko bolnico v Krupnju.

V intendanturi štaba IV. armijske oblasti v Zagrebu bo dne 26. in 29. julija ter dne 2., 5. in 9. avgusta licitacija za nabavo potrebne količine pšenice za potrebe vojaštva. Dne 27. in 30. julija ter 3., 6. in 10. avgusta pa v Osijeku.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Radio Ljubljana

Torek, 13. julija: 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Radijski orkester — 14.00: Vreme, borza — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura Dravsko ali ptujsko polje (R. Dostal) — 19.50: 10 minut zabave — 20.00: Plošče — 20.10: Uredba o odpiranju in zapiranju trgovskih in obrtnih obratovalnic — 20.30: Operni spevi (g. St. Marček in gdč. Štefka Korenčanova s spremljevanjem klavirja) — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Radijski orkester.

Sreda 14. julija: 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Radijski orkester — 14.00: Vreme, borza — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Mesečni kulturni pregled — 19.50: Sah — 20.00: Plošče — 20.10: Kostel in Kostelci — 20.30: Prenos koncerta iz Rogaska Slatine — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Radijski jazz.